

освіта - це активний процес. Медіаосвіта - це активність в галузі медіа, робота свідомості і підсвідомості, аналіз і співвідношення себе і соціуму з глобальними проблемами медіатизованого середовища. Фактично медіаосвіта є формою громадянського виховання. Вона дозволяє молоді стати відповідальними громадянами, які розуміють, як і чим живе країна, рідне місто, решта світу.

Література

1. Council of Europe. (1989). Resolution on education and media and the new technologies. Paragraph 5. Strasbourg: Council of Europe.
2. Kube Y, R. (1998). Obstacles to the development of media education in the United States. Journal of communication (winter), 58-69.
3. Masterman L. (1985). Teaching the Media. London: Comedia Publishing Group, 341 p.
4. Tyner, K. (1998). Literacy in the digital world: teaching and learning in the age of information. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. 291 P.

СОЛОВ'ЙОВА В.В. (відділ освіти Покровської міської ради Донецької області)

ПОШУК ШЛЯХІВ НАДАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ВПО ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ ПЕРЕНАПРАВЛЕННЯ

Травматичні події, пов'язані з війною прийшли в Україну раптово. Загальна атмосфера в містах та селах Донеччини залишається досить напруженою. За даними Міністерства освіти і науки, зараз в Україні налічується понад 100 тисяч дітей, які разом з родинами були вимушені виїхати з зони бойових дій в інші регіони України та пережили потужний стрес як через безпосереднє перебування під обстрілами, так і в процесі адаптації на новому місці.

Актуальна статистика свідчить, що нині кількість дітей переселенців, які навчаються в дошкільних навчальних закладах, становить 64 тис 289 осіб, а в загальноосвітніх навчальних закладах – 47 тис 455 осіб. Це одна велика група переміщених дітей, які пережили стрес, яким довелося втікати від війни, і адаптуватися в новому оточенні. Сьогодні в Донецькій області в «сірій зоні», поблизу лінії розмежування, знаходиться 107 навчальних закладів, в яких навчаються близько 9,5 тис дітей [4, 1 с.] Діяльність психологічної служби на сучасному етапі покликана максимально знизити ступінь напруги, який переживає сучасне суспільство. Звісно, напруга спричинена багатьма факторами. Це і загальний соціально – економічний, політичний фон, і не завжди високий рівень поінформованості громади щодо можливості отримання психологічних послуг.

Найбільшим попитом серед населення користується психологічна служба система освіти, яка, як правило, складається з керівника психологічної служби та практичних психологів шкіл та дитячих садків. Послуги психологів освіти є досить доступними та безкоштовними для дітей та батьків внутрішньо переміщених осіб. Звичайно, діти із зони АТО потребують підвищеної психолого – педагогічної уваги. Перед практичними психологами постали завдання адаптувати переміщених дітей, занурити їх у навчальний процес, допомогти налагодити нові зв'язки.

За своєю сутністю психологічна служба покликана забезпечити своєчасне і системне вивчення психофізичного розвитку вихованців та учнів, мотивів їх поведінки і

діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, статевих та інших індивідуальних особливостей, створення умов для саморозвитку та виховання, сприяє виконання освітніх і виховних завдань навчальних закладів [1, 10 с.]

Проте необхідно зазначити, що освітній і кваліфікаційний рівень практичних психологів не завжди відповідає проблемам та запитам, з якими стикаються фахівці психологічної служби. Ці запити досить часто знаходяться поза межами професійних можливостей психолога – освітянина. Так, виходячи з проблем сьогодення, від практичного психолога необхідне оволодіння високим рівнем знань та умінь у сфері кризової психології, психології травми, кризового консультування та реабілітації. Актуальним залишається психологічний супровід дітей девіантної поведінки, дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Зазначимо, що отримання психотерапевтичної освіти та надання специфічних психотерапевтичних послуг практичними психологами знаходиться поза межами діяльності психологічної служби системи освіти.

Виходячи з окресленої проблеми постає необхідність у ефективній міжсекторальній та міжвідомчій взаємодії із спеціалістами відповідних служб у забезпеченні повноцінного психологічного і соціального розвитку особистості, та створення алгоритму переправлення до відповідних організацій, які надають спеціалізовані психологічні та психотерапевтичні послуги.

Основними питаннями, які потребують міжвідомчої взаємодії щодо перенаправлення дітей – переселенців та тих, хто проживає у «сірій зоні» є:

- робота з дітьми, які перебувають у кризовій ситуації (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби і стреси, переселення, зазнали насильства тощо) з метою відновлення життєздатності,
- робота у випадках виявлення факту та розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення,
- робота з дітьми, які мають складні проблеми у поведінці (делінквентна, девіантна поведінка);
- робота з дітьми, схильними до проявів суїцидальної поведінки;
- робота з батьками, які ухиляються від належного виконання своїх батьківських обов'язків;
- робота з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах тощо[3, 13 с.]

На сьогодні вбачаємо декілька шляхів вирішення проблеми перенаправлення дітей, які потребують спеціалізованої психологічної та психотерапевтичної допомоги:

1. Створення низки центрів психологічної та психотерапевтичної допомоги (особливо у східних областях України, де концентрація родин ВПО найбільша) на базі департаментів освіти і науки. Підготовка, перепідготовка та супервізійний супровід кризових психологів може бути здійснено за допомогою Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи. Для віддалених районів Сходу можливе створення виїзних мобільних бригад та консультаційних пунктів спеціалізованої психологічної допомоги.

2. Створення центрів комплексної психолого-соціальної реабілітації дітей та мобільних груп реабілітологів на базі Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Зазначимо, що цей варіант перенаправлення має обмеження у тому, що психологи – освітяни не заохочені у направленні дітей до фахівців, підпорядкованих Міністерству соціальної політики. Також є складності у підготовці фахівців відповідного рівня даною структурою.

3. Незалежні психологічні центри, які можуть бути фінансовані місцевим бюджетом та бути підпорядковані об'єднаним територіальним громадам. Проблемним питанням постає навчання та професійна підтримка фахівців, які можуть бути залучені до роботи у цих центрах психотерапевтичної допомоги.

Таким чином, в сучасних важких викликах часу, кардинальних змін у політиці, економіці, освіті і соціальній сфері пріоритетним завданням є визначення нової стратегії психологічної спеціалізованої допомоги дітям і сім'ям, які постраждали внаслідок військових дій в Україні, створення як міжвідомчої та багатовекторної системи перенаправлення цієї категорії населення. Для цього необхідно відпрацювання комплексного алгоритму взаємодії між різними державними структурами та визначення проблеми психологічного здоров'я підростаючого покоління, як пріоритету у державній політиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.07.2009 року № 616 "Про внесення змін до Положення про психологічну службу системи освіти України (зміни до Положення про психологічну службу системи освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 03.05.99 № 127, зареєстрованого в Мін'юсті 30.12.99 за № 922/4215, виклавши його у новій редакції, що додається), зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 липня 2009 р. за № 687/16703

2. Наказ Міністерства соціальної політики України від 20.01.2014 № 27 «Про Порядок ведення службами у справах дітей обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 4 лютого 2014 р. за № 216/24993 (із змінами, внесеними згідно з наказом Мінсоцполітики № 387 від 16.06.2014).

3. Панок В.Г., Острова В.Д. Психологічна служба вищого навчального закладу (організаційно-методичні аспекти). – К. : «Освіта України», 2010. – 230 с.

4. <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2017/02/02/liliya-grinevich-kozhen-uchitel-mae-projti-kurs-z-psixosocialnoyi-dopomogi/>

ЯКОВЕНКО О.В. (НаУКМА)

ФАКТОРИ ЛАТЕНТНОГО СІМЕЙНОГО ПОРУШЕННЯ

Латентне сімейне порушення – це таке порушення, яке не має істотного негативного впливу на життя сім'ї у звичайних умовах, проте відіграє значну роль у складних життєвих ситуаціях, визначаючи нездатність сім'ї їм протистояти. Як у нормальних умовах, так і під час кризи члени сім'ї спілкуються, відчувають один до одного певні почуття, розподіляють між собою права й обов'язки, виконують різноманітні сімейні функції. У звичайних (тим більш «теплених») умовах певні порушення в усіх цих сферах цілком припустимі (не надто значні ускладнення взаєморозуміння, помірно виражена конфліктність, знижена здібність членів сім'ї регулювати рівень вимог один до одного) і не впливають негативно на життя сім'ї в цілому. Однак, у складних ситуаціях притаманного сім'ї ступеня взаєморозуміння, прихильності й стійкості до стресу виявляється недостатньо. Ось тоді й проявляється різниця в реакціях на проблеми. У сім'ях, де латентних порушень немає або вони мінімальні, виявляється можливою внутрішня мобілізація. Та, де такі порушення є, це складно втілюється. У